

Рішення, прийняті третьою судовою палатою Вищого адміністративного суду України

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 20 березня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Весельської Т. Ф., Малиніна В. В., Ситникова О. Ф., провівши у порядку письмового провадження касаційний розгляд адміністративної справи за позовом Д. С. Д. до Управління ПФУ в Ленінському районі м. Донецька та начальника відділу пенсійного забезпечення цього Управління К. Н. М. про визнання дій протиправними, зобов'язання вчинити певні дії та відшкодування моральної шкоди, провадження у якій відкрито за касаційною скаргою представника позивача Д. С. Д. — Х. В. О. на постанову Донецького окружного адміністративного суду від 18 серпня 2009 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 25 листопада 2009 р.,

в с т а н о в и л а:

У серпні 2007 р. Д. С. Д. пред'явив у суді указаний позов до начальника відділу пенсійного забезпечення Управління ПФУ К. Н. М., Головного управління ПФУ в Донецькій області, у якому просив визнати протиправними їхні дії, зобов'язати здійснити перерахунок розміру призначеної йому пенсії згідно з чинним законодавством України шляхом збільшення її розміру вдвічі та відшкодувати моральну шкоду в розмірі 15 000 грн.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 21 січня 2008 р. відповідача у справі Головне управління ПФУ в Донецькій області замінено на належного — Управління ПФУ в Ленінському районі м. Донецька.

Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 18 серпня 2009 р., залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 25 листопада 2009 р., Д. С. Д. відмовлено в задоволенні позовних вимог.

У поданій касаційній скарзі представник позивача — Х. В. О., посилаючись на порушення судами попередніх інстанцій норм матеріального та процесуального права, ставить питання про скасування ухвалених ними рішень та прийняття нового про задоволення позовних вимог.

Заслухавши доповідь судді, обговоривши доводи касаційної скарги, перевіривши матеріали справи та рішення, що приймалися в процесі її розгляду,

колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з огляду на таке.

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 129 Конституції України однією з основних засад судочинства є гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами.

Статтею 12 КАСУ встановлено, що під час судового розгляду справи в судовому засіданні забезпечується повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу (ч. 6). Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, встановленому цим Кодексом (ч. 7).

Одночасно із технічним записом судового засідання ведеться журнал судового засідання (ч. 1 ст. 42 КАСУ).

Разом із цим, як свідчать матеріали справи, під час її розгляду судом першої інстанції виконання наведеного вище конституційного припису не дотримано.

Так, відповідно до довідок від 12 та 25 березня 2008 р., складених секретарем судового засідання, хід судового засідання у справі, призначеного на ці дні, не фіксувався у зв'язку з неможливістю використання технічних засобів «Камертон» (а. с. 61, 62).

За довідкою від 18 серпня 2009 р. (а. с. 208), на програмно-технічному комплексі «Камертон» не збережений запис фонограм та журналів таких судових засідань у справі: 13 та 21 травня, 11 та 25 червня, 6 та 28 серпня, 24 вересня, 27 жовтня, 2 грудня 2008 р., 14 січня, 12 лютого, 12 березня, 12 травня, 11 червня, 9 липня 2009 р. — під час розгляду справи, а також 18 серпня 2009 р. — під час проголошення вступної та резолютивної частини постанови суду (по 16-ти судових засіданнях), що унеможливило створення архівної та робочої копії звукозапису судових засідань на компакт-диск.

Компакт-диски ж, приєднані до матеріалів справи, звукозапису не містять.

Водночас у матеріалах справи наявні журнали зазначених вище судових засідань на паперовому носії, з яких вбачається, що перед початком технічного фіксування судового засідання секретарем здійснювалася підготовка програмно-технічного комплексу «Камертон» до звукозапису і несправностей цього приладу виявлено не було (а. с. 81, 126, 134, 136, 149, 158, 162, 166, 169, 175, 179, 184, 189, 192, 198, 209). Будь-яке документальне підтвердження технічної несправності зазначеного вище програмно-технічного комплексу в матеріалах справи відсутнє.

Частиную 1 ст. 220 КАСУ передбачено, що суд касаційної інстанції перевіряє правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального і процесуального права, правової оцінки обставин у справі. Отже, вимоги цієї норми включають у себе й обов'язок касаційного

суду перевіряти повноту встановлення фактичних обставин судами попередніх інстанцій.

Враховуючи те, що суд першої інстанції фіксування судових засідань за допомогою звукозаписувального технічного засобу не здійснював, що свідчить про цілковите невстановлення обставин у справі, а апеляційний суд на цю обставину уваги не звернув, колегія суддів доходить висновку про відсутність будь-якої можливості перевірити повноту з'ясування судами обставин справи та надання їм правильної юридичної оцінки, а також перевірити і, залежно від цього, погодитися з доводами касаційної скарги чи спростувати їх.

Згідно з ч. 2 ст. 227 КАСУ підставою для скасування судових рішень судів першої та (або) апеляційної інстанцій і направлення справи на новий судовий розгляд є порушення норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Отже, касаційна скарга представника позивача Х. В. О. підлягає частковому задоволенню, а постановлені у справі судові рішення — скасуванню з направленням її на новий розгляд до суду першої інстанції.

Під час нового розгляду суду необхідно врахувати викладене, повно та об'єктивно дослідити обставини справи, дати їм належну юридичну оцінку, і, залежно від встановленого, правильно застосувати до спірних правовідносин норми матеріального права та ухвалити законне і обґрунтоване рішення.

Керуючись статтями 222, 227, 230, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу представника позивача Д. С. Д. — Х. В. О. задовольнити частково.

Постанову Донецького окружного адміністративного суду від 18 серпня 2009 р. та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 25 листопада 2009 р. скасувати.

Справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії сторонам у справі та оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 27 березня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Весельської Т. Ф., Малиніна В. В., Ситникова О. Ф., провівши у порядку касаційного провадження попередній розгляд адміністративної справи за позовом

П. Ю. Д. до заступника прокурора Рівненської області В. М. І., прокуратури Рівненської області про визнання бездіяльності протиправною та спонукання до вчинення певних дій, провадження у якій відкрито за касаційною скаргою П. Ю. Д. на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 16 червня 2009 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 26 жовтня 2010 р.,

В С Т А Н О В И Л А:

У липні 2008 р. П. Ю. Д. пред'явив у суді позов до заступника прокурора Рівненської області В. М. І., прокуратури Рівненської області про визнання бездіяльності протиправною та спонукання до вчинення певних дій.

В обґрунтування позову зазначив, що 9 квітня 2008 р. він звернувся до прокуратури Рівненської області із заявою, в якій просив вжити заходів прокурорського реагування з посиланням на те, що КП «Рівненське обласне бюро технічної інвентаризації» незаконно, всупереч вимогам Постанови Верховної Ради України від 19 лютого 1992 р., Положенню про дозвільну систему, затверджену постановою КМУ від 12 жовтня 1992 р. № 576, та наказу МВС України від 11 січня 1999 р. № 17 виготовило і використовує у своїй діяльності круглу печатку із зображенням Державного Герба України.

Листом від 14 травня 2008 р. заступником прокурора Рівненської області його повідомлено, що за результатами перевірки підстави для прокурорського реагування відсутні.

Такі дії відповідача вважає протиправними, оскільки останній не вжив всіх можливих заходів для захисту прав та інтересів, як його, так і держави.

Просив визнати протиправною бездіяльність заступника прокурора Рівненської області В. М. І. і спонукати його до вжиття заходів прокурорського реагування на порушення Конституції та Законів України.

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 16 червня 2009 р., залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 26 жовтня 2010 р., в задоволенні позовних вимог відмовлено.

В обґрунтування касаційної скарги позивач посилається на неправильне застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та порушення норм процесуального права, у зв'язку з чим ставить питання про скасування ухвалених ними рішень.

Заслухавши доповідь судді, обговоривши доводи касаційної скарги, перевірівши матеріали справи та рішення, що приймалися під час її розгляду, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з огляду на таке.

Судами попередніх інстанцій встановлено, що 9 квітня 2008 р. П. Ю. Д. звернувся до прокуратури Рівненської області із заявою, в якій просив вжити заходів прокурорського реагування відносно того, що КП «Рівненське облас-

не бюро технічної інвентаризації» неправомірно використовує печатку із зображенням Державного Герба України.

Провівши перевірку, проаналізувавши зазначені в заяві обставини, прокуратура Рівненської області листом від 14 травня 2008 р. повідомила позивача про відсутність порушень чинного законодавства, які б слугували підставою для прокурорського реагування.

Згідно з визначеннями, наведеними в підпунктах 6, 8 ч. 1 ст. 3 КАСУ, адміністративний позов — це звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах; позивач в адміністративній справі — це особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано адміністративний позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подана позовна заява до адміністративного суду.

Аналіз наведених норм дає підстави стверджувати, що до адміністративного суду може звернутися фізична або юридична особа, права, свободи чи інтереси якої порушено суб'єктом владних повноважень у зв'язку із винесенням ним рішення (нормативно-правового акта чи правового акта індивідуальної дії), вчиненням або невчиненням дій, які повинні бути вчинені в межах повноважень органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їхньої посадової чи службової особи, іншого суб'єкта при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень. Вимоги позивача повинні стосуватися захисту або відновлення його прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єкта владних повноважень.

Відповідно до ч. 2 ст. 20 Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 р. № 1789-ХІІ при виявленні порушень закону прокурор або його заступник у межах своєї компетенції мають право:

1) опротестувати акти Прем'єр-міністра України, Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, виконавчих органів місцевих Рад, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також рішення і дії посадових осіб;

2) вносити подання або протест на рішення місцевих Рад залежно від характеру порушень;

3) порушувати у встановленому законом порядку кримінальну справу, дисциплінарне провадження або провадження про адміністративне правопорушення, передавати матеріали на розгляд громадських організацій;

4) давати приписи про усунення очевидних порушень закону;

5) вносити подання до державних органів, громадських організацій і посадовим особам про усунення порушень закону та умов, що їм сприяли;

б) звертатись до суду з заявами про захист прав і законних інтересів громадян, держави, а також підприємств та інших юридичних осіб.

Відповідно до ст. 25 цього ж Закону у протесті, поданні, приписі або постанові прокурора обов'язково зазначається, ким і яке положення закону порушено, в чому полягає порушення та що і в який строк посадова особа або орган мають вжити для його усунення.

Аналіз зазначених норм Закону України «Про прокуратуру» дає підстави стверджувати, що повноваження прокуратури, щодо її реагування на порушення чинного законодавства, в межах своєї компетенції, є виключно процесуальним правом (функцією) прокуратури і не є владною управлінською функцією.

Враховуючи, що проведеною перевіркою за заявою позивача будь-яких порушень закону не встановлено, то підстав для прокурорського реагування у відповідача не було. Повноважень зобов'язати ж прокуратуру Рівненської області віднайти такі підстави та скористатися своїм правом, у суду немає. Такі його повноваження є дискреційними.

Завданням адміністративного судочинства згідно з ч. 1 ст. 2 КАСУ є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 3 КАСУ справа адміністративної юрисдикції — це переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні управлінські функції на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

Отже, прокуратура Рівненської області в межах своїх повноважень, з урахуванням висновків перевірок, уповноважена на власний розсуд приймати рішення щодо вжиття заходів прокурорського реагування, а отже, такі її дії не підлягають оскарженню в судах.

З урахуванням наведеного колегія суддів доходить висновку, що прийняті у справі рішення підлягають скасуванню із закриттям провадження у справі.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 157 КАСУ суд закриває провадження у справі, якщо її не належить розглядати в порядку адміністративного судочинства.

Керуючись статтями 157, 223, 228, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу П. Ю. Д. задовольнити частково.

Постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 16 червня 2009 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 26 жовтня 2010 р. скасувати.

Провадження у справі в порядку адміністративного судочинства закрити.
Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії сторонам у справі та оскарженню не підлягає.

П О С Т А Н О В А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 22 травня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Весельської Т. Ф., Малиніна В. В., Ситникова О. Ф., провівши в порядку письмового провадження касаційний розгляд адміністративної справи за позовною заявою Л. А. А. до Управління праці та соціального захисту населення Овруцької районної державної адміністрації Житомирської області (далі — УПСЗН) про стягнення невикладених коштів, провадження у якій відкрито за касаційною скаргою Л. А. А. на постанову Апеляційного суду Житомирської області від 9 лютого 2011 р.,

в с т а н о в и л а:

У березні 2009 р. Л. А. А. пред'явив у суді позов до УПСЗН про стягнення невикладених коштів.

В обґрунтування позовних вимог послався на те, що в порушення статей 37, 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» УПСЗН виплачує йому як непрацюючому пенсіонеру, який проживає на території радіоактивного забруднення, грошову допомогу та доплату до пенсії в значно менших розмірах.

Просив стягнути з УПСЗН доплату до пенсії в сумі 8 556 грн та грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва в розмірі 1 743 грн 20 коп. за період з 1 травня 2008 р. по 31 грудня 2008 р.

Постановою Овруцького районного суду Житомирської області від 3 вересня 2009 р. позовні вимоги задоволено частково. Визнано дії УПСЗН протиправними та стягнуто щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства в сумі 1 711 грн 20 коп. та доплату до пенсії в сумі 8 556 грн за період з 1 травня 2008 р. по 31 грудня 2008 р. В задоволенні решти позовних вимог відмовлено.

Постановою Апеляційного суду Житомирської області від 9 лютого 2011 р. постанову суду першої інстанції в частині стягнення з УПСЗН на користь позивача доплати до пенсії скасовано. В задоволенні позову в цій частині відмовлено. В решті постанову суду залишено без змін.

В обґрунтування касаційної скарги Л. А. А. посилається на неправильне застосування судом апеляційної інстанції норм матеріального та порушення норм процесуального права, у зв'язку з чим ставить питання про скасування ухваленого ним рішення та залишення в силі рішення суду першої інстанції.

Заслухавши доповідь судді, обговоривши доводи касаційної скарги, перевіривши матеріали справи та рішення, що приймалися під час її розгляду, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає задоволенню частково з огляду на таке.

Судами встановлено, що Л. А. А. є особою, постраждалою внаслідок Чорнобильської катастрофи 3-ї категорії, непрацюючий пенсіонер, який постійно проживає в с. Оленичі Овруцького району Житомирської області — населеному пункті, що належить до території радіоактивного забруднення, яку віднесено до зони гарантованого добровільного відселення.

Відповідно до ст. 37 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) громадянам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення, а саме у зоні гарантованого добровільного відселення, виплачується щомісячна грошова допомога у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства в розмірі 40 % від мінімальної заробітної плати.

Статтею 39 цього ж Закону передбачено, що пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення в зоні гарантованого добровільного відселення, підвищується на 2 мінімальні заробітні плати.

Отже, Законом передбачається доплата до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення, у сумі, кратній мінімальній заробітній платі, що склалася на відповідний період, і не визначена можливість встановлення конкретних сум компенсацій і доплат.

Постановою КМУ «Про компенсаційні виплати особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 26 липня 1996 р. № 836, у су-переч Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (який встановив розмір щомісячних допомоги та доплати як величину, кратну розміру мінімальної заробітної плати) встановлено конкретні розміри таких допомоги й доплати у твердій грошовій сумі.

Відповідно до ч. 4 ст. 9 КАСУ у разі невідповідності нормативно-правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому акту суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу.

Як роз'яснив Пленум Верховного Суду України у п. 5 своєї постанови «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» від 1 листопада 1996 р. № 9, судам при розгляді справи необхідно керуватися тим, що нормативно-правові акти будь-якого державного чи іншого органу (акти Президента України, постанови Верховної Ради України, постанови і розпорядження КМУ, нормативно-правові акти Верховної Ради АРК чи рішення Ради міністрів АРК, акти органів місцевого самоврядування, накази та інструкції міністерств і відомств, накази керівників підприємств, установ та організацій тощо) підлягають оцінці на відповідність як Конституції, так і закону.

Якщо при розгляді справи буде встановлено, що нормативно-правовий акт, який підлягав застосуванню, не відповідає чи суперечить закону, суд зобов'язаний застосувати закон, який регулює ці правовідносини.

Отже, суди обґрунтовано поклали на УПСЗН обов'язок щодо виплати щомісячної грошової допомоги, у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства відповідно до ст. 37 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Втім, колегія суддів не погоджується із висновком попередніх судів в частині періоду, за який УПСЗН зобов'язане здійснити виплату такої допомоги.

Так, у своїх позовних вимогах Л. А. А. просив суд стягнути з УПСЗН грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва з 1 травня 2008 р.

Підпунктами 2 та 8 п. 28 розділу II Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» було внесено зміни до статей 37 та 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Зазначене положення рішенням Конституційного Суду України від 22 травня 2008 р. № 10-рп/2008 визнано неконституційним.

Отже, право на отримання щомісячної грошової допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва позивач набув не з 1 травня 2008 р., як зазначили суди попередніх інстанцій, а з 22 травня 2008 р., тобто з дня ухвалення рішення Конституційним Судом України.

Крім того, відповідно до п. 24 Порядку використання коштів Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення, затвердженого постановою КМУ від 20 червня 2000 р. № 987, який діяв на час виникнення заборгованості, видатки, пов'язані з наданням пільг щодо пенсійного забезпечення згідно із Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслі-

док Чорнобильської катастрофи», пенсій на пільгових умовах за віком і стажем роботи, пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника, додаткових пенсій, щомісячних компенсацій за втрату годувальника, підвищених пенсій і допомоги, провадяться органами, які виплачують пенсію.

Відповідно до Положення про Пенсійний фонд України, затвердженого постановою КМУ від 30 квітня 2002 р. № 1261, та Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах і районах у містах, затвердженого постановою правління ПФУ № 8-2, саме управління Пенсійного фонду забезпечують своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, безпосередньо призначають (здійснюють перерахунок) і виплачують пенсії та інші виплати відповідно до чинного законодавства.

Згідно з положенням ст. 52 КАСУ суд, встановивши, що з адміністративним позовом звернулася не та особа, якій належить право вимоги, або не до тієї особи, яка повинна відповідати за адміністративним позовом, може за згодою позивача допустити заміну первинного позивача або відповідача належним позивачем або відповідачем. Якщо позивач не згоден на заміну відповідача іншою особою, суд може залучити цю особу як другого відповідача.

Отже, апеляційний суд, виявивши порушення судом першої інстанції норм процесуального права, правильно скасував рішення суду першої інстанції, але безпідставно відмовив в задоволенні цих позовних вимог.

Оскільки зазначені обставини мають суттєве значення для правильного вирішення питання, то прийняте рішення судом апеляційної інстанції в цій частині не можна визнати законним і обґрунтованим.

Частинами 2 та 3 ст. 159 КАСУ встановлено, що законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.

Відповідно до ч. 2 ст. 227 КАСУ підставою для скасування судових рішень судів першої та (або) апеляційної інстанцій і направлення справи на новий судовий розгляд є порушення норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

З урахуванням наведеного рішення попередніх судів в частині щодо нарахування та виплати позивачу доплати до пенсії, передбаченої ст. 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», підлягають скасуванню з направленням справи в цій частині до суду першої інстанції на новий розгляд.

При новому розгляді суду першої інстанції слід враховувати наведене та прийняти законне й обґрунтоване рішення в цій частині.

Керуючись статтями 223, 225, 232 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а :

Касаційну скаргу Л. А. А. задовольнити частково.

Постанову Апеляційного суду Житомирської області від 9 лютого 2011 р. змінити в частині періоду виплати грошової допомоги Л. А. А., вказавши період замість «з 1 травня 2008 р. по 31 грудня 2008 р.» «з 22 травня 2008 р. по 31 грудня 2008 р.».

Постанову Овруцького районного суду Житомирської області від 3 вересня 2009 р. та постанову Апеляційного суду Житомирської області від 9 лютого 2011 р. в частині відмови в задоволенні позовних вимог про виплату доплати до пенсії, передбаченої ст. 39 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», скасувати, а справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції саме в цій частині позовних вимог.

В решті постанову Апеляційного суду Житомирської області від 9 лютого 2011 р. залишити без змін.

Постанова набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії сторонам та оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 19 червня 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Весельської Т. Ф., Малиніна В. В., Ситникова О. Ф., провівши в порядку письмового провадження касаційний розгляд адміністративної справи за позовною заявою Л. О. З. до Управління праці та соціального захисту населення Овруцької районної державної адміністрації Житомирської області про визнання дій протиправними та стягнення невикладених коштів, провадження у якій відкрито за касаційною скаргою Л. О. З. на постанову Апеляційного суду Житомирської області від 1 квітня 2011 р.,

в с т а н о в и л а:

У березні 2009 р. Л. О. З. пред'явила у суді позов до Управління праці та соціального захисту населення Овруцької районної державної адміністрації Житомирської області (далі — УПСЗН) про визнання дій протиправними та стягнення невикладених коштів.

В обґрунтування позовних вимог послалась на те, що в порушення статей 37, 39 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 р. № 796-ХІІ (далі — Закон № 796-ХІІ) УПСЗН виплачує їй як непрацюючому пенсіонеру, що проживає на території радіоактивного забруднення, грошову допомогу та доплату до пенсії у значно менших розмірах.

Просила визнати дії УПСЗН протиправними та стягнути доплату до пенсії в сумі 5 237 грн 50 коп. та грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва в розмірі 1 047 грн 50 коп. за період з 1 червня 2008 р. по 30 жовтня 2008 р.

Постановою Овруцького районного суду Житомирської області від 23 червня 2009 р. позовні вимоги задоволено. Визнано дії УПСЗН протиправними та стягнуто грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва в сумі 1 047 грн 50 коп. та доплату до пенсії в сумі 5 237 грн 50 коп. за період з червня по жовтень 2008 р.

Постановою Апеляційного суду Житомирської області від 1 квітня 2011 р. постанову суду першої інстанції скасовано. Визнано бездіяльність УПСЗН протиправною та зобов'язано здійснити нарахування та виплату позивачу грошової допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва за період з 1 червня 2008 р. по 31 жовтня 2008 р. з урахуванням раніше виплачених коштів. Постанову суду першої інстанції в частині визнання протиправними дій щодо доплати до пенсії та стягнення 5 237 грн 50 коп. скасовано та відмовлено в задоволенні позову в цій частині.

В обґрунтування касаційної скарги Л. О. З. посилається на неправильне застосування судом апеляційної інстанції норм матеріального та порушення норм процесуального права, у зв'язку з чим ставить питання про скасування ухваленого ним рішення та залишення в силі рішення суду першої інстанції.

Заслухавши доповідь судді, обговоривши доводи касаційної скарги, перевіривши матеріали справи та рішення, що приймалися під час її розгляду, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає задоволенню частково з огляду на таке.

Судами встановлено, що Л. О. З. є особою, постраждалою внаслідок Чорнобильської катастрофи 3-ї категорії, непрацюючим пенсіонером, яка постійно проживає в с. Можари Овруцького району Житомирської області — населеному пункті, що належить до території радіоактивного забруднення, яку віднесено до зони гарантованого добровільного відселення.

Відповідно до ст. 37 Закону № 796-ХІІ (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) громадянам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення, а саме у зоні гарантованого добровільного відселення, виплачується щомісячна грошова допомога у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства в розмірі 40 % від мінімальної заробітної плати.

Статтею 39 цього ж Закону передбачено, що пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення в зоні гарантованого добровільного відселення, підвищується на 2 мінімальні заробітні плати.

Отже, Законом передбачається доплата до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення, у сумі, кратній мінімальній заробітній платі, що склалася на відповідний період, і не визначена можливість встановлення конкретних сум компенсацій і доплат.

Постановою КМУ «Про компенсаційні виплати особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 26 липня 1996 р. № 836, у су-переч Закону № 796-ХІІ (який встановив розмір щомісячних допомоги та доплати як величину, кратну відносно розміру мінімальної заробітної плати) встановлено конкретні розміри таких допомоги й доплати у твердій грошовій сумі.

Дію положень статей 37 та 39 цього Закону було зупинено на 2008 р. в частині виплат компенсацій і допомог у розмірах відповідно до мінімальної заробітної плати, згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України». Зазначене положення Рішенням Конституційного Суду України від 22 травня 2008 р. № 10-рп/2008 визнано неконституційним.

Відповідно до ч. 2 ст. 152 Конституції України закони, інші правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність.

Вирішуючи спір про нарахування та виплату позивачу допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства відповідно до ст. 37 Закону № 796-ХІІ за 2008 р., суд апеляційної інстанції дійшов обґрунтованого висновку, що УПСЗН з 1 червня по 31 жовтня 2008 р. повинно було нарахувати та виплатити позивачу таку допомогу з урахуванням уже здійснених виплат.

Висновок апеляційного суду про відмову в задоволенні позовних вимог про нарахування доплат у сумі є правильним, оскільки суди не можуть пере-бирати на себе функцію органу, на який законодавством покладено такі повноваження.

Між тим апеляційний суд, відмовляючи в задоволенні позовних вимог щодо виплати позивачу доплати до пенсії, передбаченої ст. 39 Закону № 796-ХІІ, керувався тим, що УПСЗН є неналежним відповідачем за пред'явленими вимогами.

Відповідно до п. 24 Порядку використання коштів Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення, затвердженого постановою КМУ від 20 червня 2000 р. № 987, який діяв на час виникнення заборгованості, видатки, пов'язані з наданням пільг щодо пенсійного забезпечення згідно із Законом № 796-ХІІ, пенсій на пільгових умовах за віком і стажем роботи, пенсій по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника, додаткових пенсій, щомісячних компен-

сацій за втрату годувальника, підвищених пенсій і допомоги, провадяться органами, які виплачують пенсію.

Відповідно до Положення про Пенсійний фонд України, затвердженого постановою КМУ від 30 квітня 2002 р. № 1261, та Положення про Управління Пенсійного фонду в районах, містах і районах у містах, затвердженого постановою Правління ПФУ № 8-2, саме управління Пенсійного фонду забезпечують своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, безпосередньо призначають (здійснюють перерахунок) і виплачують пенсії та інші виплати відповідно до чинного законодавства.

Згідно з положенням ст. 52 КАСУ суд, встановивши, що з адміністративним позовом звернулася не та особа, якій належить право вимоги, або не до тієї особи, яка повинна відповідати за адміністративним позовом, може за згодою позивача допустити заміну первинного позивача або відповідача належним позивачем або відповідачем. Якщо позивач не згоден на заміну відповідача іншою особою, суд може залучити цю особу як другого відповідача.

Отже, апеляційний суд, виявивши порушення судом першої інстанції норм процесуального права, правильно скасував рішення суду першої інстанції в частині задоволення саме цих вимог, але безпідставно відмовив в їх задоволенні, не вирішивши питання про необхідність залучення належного відповідача.

Оскільки зазначені обставини мають суттєве значення для правильного вирішення питання, то прийняте рішення судом апеляційної інстанції в цій частині не можна визнати законним і обґрунтованим.

Частинами 2 та 3 ст. 159 КАСУ встановлено, що законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.

Відповідно до ч. 2 ст. 227 КАСУ підставою для скасування судових рішень судів першої та (або) апеляційної інстанцій і направлення справи на новий судовий розгляд є порушення норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

З урахуванням наведеного та з метою повного захисту прав позивача, рішення попередніх судів в частині щодо нарахування та виплати позивачу доплати до пенсії, передбаченої ст. 39 Закону № 796-ХІІ, підлягають скасуванню з направленням справи в цій частині до суду першої інстанції на новий розгляд.

При новому розгляді суду першої інстанції слід враховувати наведене та прийняти законне і обґрунтоване рішення в цій частині позовних вимог.

Керуючись статтями 223, 227, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Л. О. З. задовольнити частково.

Постанову Овруцького районного суду Житомирської області від 23 червня 2009 р. та постанову Апеляційного суду Житомирської області від 1 квітня 2011 р. в частині позовних вимог про виплату доплати до пенсії, передбаченої ст. 39 Закону № 796-ХІІ, скасувати та справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції саме в цій частині позовних вимог.

В решті постанову Апеляційного суду Житомирської області від 1 квітня 2011 р. залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копії сторонам та оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 1 листопада 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Головчук С. В. (головуючий, суддя-доповідач), Ємельянової В. І., Ліпського Д. В. (судді), розглянувши в порядку письмового провадження касаційну скаргу Управління ПФУ в Балтському районі Одеської області (далі — Управління ПФУ) на постанову Одеського окружного адміністративного суду від 27 лютого 2009 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 15 вересня 2009 р. у справі за позовом Р. В. М. до Управління ПФУ про зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а :

У жовтні 2008 р. Р. В. М. звернувся до суду з позовом про зобов'язання Управління ПФУ вчинити певні дії у вигляді зобов'язання визнати стаж наукової роботи як складову стажу державної служби за період з 4 вересня 1979 р. по 31 жовтня 2005 р., який необхідний йому для подальшого звернення до відповідача із заявою для переходу на інший вид пенсії.

Постановою Одеського окружного адміністративного суду від 27 лютого 2009 р., яку залишено без змін ухвалою Одеського апеляційного адміністративного суду від 15 вересня 2009 р., позов задоволено. Визнано протиправними дії Управління ПФУ та зобов'язано відповідача провести перерахунок пенсійного стажу Р. В. М. з урахуванням стажу наукової роботи як складової стажу державної служби за період з 4 вересня 1979 р. по 31 жовтня 2005 р.

У касаційній скарзі Управління ПФУ порушує питання про скасування рішень судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалення нового рішення про відмову у задоволенні позовних вимог. Зазначає, що судами порушено норми матеріального та процесуального права.

Перевірявши доводи касаційної скарги, матеріали справи, правильність застосування норм матеріального та процесуального права, колегія суддів вважає, що скарга задоволенню не підлягає на таких підставах.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції, з висновком якого погодився суд апеляційної інстанції, керувався тим, що в період з 4 вересня 1979 р. по 31 жовтня 2005 р. позивач, маючи науковий ступінь кандидата медичних наук України, обіймав посади практичного працівника в галузі медицини за спеціальностями, які відповідають темі його дисертації та входять до переліку посад, що дають право на отримання наукової пенсії, передбаченої переліком, затвердженим КМУ від 4 березня 2004 р. № 257.

Проте з такими висновками погодитися неможливо.

Судами встановлено, що Р. В. М. перебуває на обліку в Управлінні ПФУ та отримує пенсію по інвалідності. Позивач звернувся до відповідача із заявою про проведення перерахунку його пенсійного стажу та зарахування до стажу державної служби періоду із 4 вересня 1979 р. по 31 жовтня 2005 р. як наукового стажу, оскільки він з 1995 р. має науковий ступінь кандидата медичних наук та працював увесь цей час на посадах, пов'язаних із практичною діяльністю в галузі медицини за спеціальністю, відносно якої отримав науковий ступінь.

Листом від 5 серпня 2008 р. № 3848/03 відповідач відмовив Р. В. М. у зарахуванні цього періоду часу до стажу державної служби, оскільки позивач не надав доказів, що він за вказаний період часу займався науковою діяльністю на відповідних посадах та відповідно до груп спеціальностей галузі науки, з якої присуджено науковий ступінь.

Правовий статус наукового працівника, його пенсійне забезпечення та соціальний захист визначено Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13 грудня 1991 р. № 1977-ХІІ (далі — Закон № 1977-ХІІ).

Із записів у трудовій книжці видно, що з 1979 р. Р. В. М. працював лікарем у різних лікувальних установах, на Балтській хутровій фабриці, у військовій частині.

Визнаючи право позивача на призначення йому пенсії державного службовця із урахуванням стажу наукової роботи як складової стажу державної служби за період з 4 вересня 1979 р. по 31 жовтня 2005 р. відповідно до вимог ст. 37 Закону України «Про державну службу» та ст. 24 Закону № 1977-ХІІ, суди першої та апеляційної інстанції не звернули уваги на ті обставини, що суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є: вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації, громадські організації у науковій та науково-технічній діяльності (далі — громадські наукові організації).

Відповідно до абзаців 1, 7 ст. 1 Закону № 1977-ХІІ наукова діяльність — інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Науково-дослідною (науково-технічною) установою (далі — наукова установа) є юридична особа незалежно від форми власності, що створена в установленому законодавством порядку, для якої наукова або науково-технічна діяльність є основною і становить понад 70 % загального річного обсягу виконаних робіт.

Частиною 1 ст. 6 цього Закону передбачено, що науковий працівник може виконувати науково-дослідну, науково-педагогічну, дослідно-конструкторську, дослідно-технологічну, проектно-конструкторську, проектно-технологічну, пошукову, проектно-пошукову роботу та (або) організовувати виконання зазначених робіт у наукових установах та організаціях, вищих навчальних закладах III—IV рівнів акредитації, лабораторіях підприємств.

Науковий працівник може виконувати науково-дослідну, науково-педагогічну, дослідно-конструкторську, дослідно-технологічну, проектно-конструкторську, проектно-технологічну, пошукову, проектно-пошукову роботу та (або) організовувати виконання зазначених робіт у наукових установах та організаціях, вищих навчальних закладах III—IV рівнів акредитації, лабораторіях підприємств (ч. 1 ст. 6 цього Закону).

До стажу наукової роботи зараховується:

— час роботи на посадах наукових працівників, визначених ст. 221 цього Закону;

— час роботи на посадах науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації, визначених у ч. 2 ст. 48 Закону України «Про вищу освіту»;

— час роботи осіб, які мають науковий ступінь, за спеціальністю відповідно до групи спеціальностей галузі науки, з якої присуджено науковий ступінь, з дня зайняття посади за цією спеціальністю;

— час роботи наукових (науково-педагогічних) працівників на посадах, зазначених у ст. 118 КЗпПУ, якщо цій роботі безпосередньо передувала і після неї слідувала робота, передбачена абзацами 2, 3 і 4 цієї статті;

— час навчання в аспірантурі, ад'юнктурі чи докторантурі за денною (очною) формою навчання випускникам аспірантури, ад'юнктури, докторантури;

— час роботи на посадах науково-викладацького складу Національної школи суддів України (ст. 223).

Перелік посад наукових (науково-педагогічних працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до ст. 24 Закону № 1977-ХІІ,

затверджується КМУ з урахуванням положень статей 22, 221 цього Закону, зокрема постановою КМУ «Про затвердження переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до ст. 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 4 березня 2004 р. № 257.

Аналіз наведених положень Закону № 1977-ХІІ та вказаної постанови КМУ дає підстави для висновку, що законодавець пов'язує наукову діяльність з роботою наукового працівника у науковій установі (підрозділі), для якої така діяльність є основною.

Вирішуючи спір, суди не дали оцінки тій обставині, в яких установах працював позивач, чи відносяться вони до наукових установ у розумінні Закону № 1977-ХІІ.

Зазначені обставини мають суттєве значення для правильно вирішення спору.

Згідно зі ст. 159 КАСУ судові рішення повинно бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Відповідно до ч. 1 ст. 220 КАСУ суд касаційної інстанції не може досліджувати докази, встановлювати та визнавати доведеними обставини, що не були встановлені в судовому рішенні.

Підставою для скасування судових рішень і направлення справи на новий розгляд є порушення норм процесуального права, які унеможливили встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного вирішення справи (ч. 2 ст. 227 КАСУ).

Враховуючи наведене, рішення судів першої та апеляційної інстанцій підлягають скасуванню з направленням справи до суду першої інстанції на новий розгляд.

Керуючись статтями 220, 222, 223, 227, 231 КАСУ, колегія суддів

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Управління ПФУ задовольнити частково.

Постанову Одеського окружного адміністративного суду від 27 лютого 2009 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 15 вересня 2009 р. скасувати, а справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, та оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 22 листопада 2012 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: Бутенка В. І. (доповідач), Лиски Т. О., Пасічник С. С. (судді), розглянувши в порядку письмового касаційного провадження адміністративну справу за позовом державного підприємства «Видавництво і друкарня «Таврида» (далі — ДП «Видавництво і друкарня «Таврида») до Управління ПФУ в Центральному районі м. Сімферополя АРК (далі — Управління ПФУ) про скасування рішення,

В С Т А Н О В И В:

У березні 2009 р. ДП «Видавництво і друкарня «Таврида» звернулося до суду з позовом та просило скасувати рішення Управління ПФУ від 13 березня 2009 р. № 325 про застосування фінансових санкцій та нарахування пені.

В обґрунтування позовних вимог позивач вказував на те, що як платник страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування є зареєстрованим в Управлінні ПФУ за реєстраційним номером 15-01-0094. За несплату або несвоєчасну сплату страхових внесків за червень 2008 р. в загальному розмірі 120 258 грн 62 коп. йому необґрунтовано нараховано штраф у розмірі 60 129 грн 32 коп. та пеню у розмірі 17 449 грн 65 коп. за період з 21 липня 2008 р. по 6 січня 2009 р.

Постановою Окружного адміністративного суду АРК від 30 червня 2009 р. у задоволенні вказаного адміністративного позову відмовлено.

Не погоджуючись із цим рішенням, позивач подав заяву про його перегляд за нововиявленими обставинами, але ухвалою Окружного адміністративного суду АРК від 19 січня 2010 р. зазначену заяву залишено без задоволення.

Постановою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 9 листопада 2010 р. ці рішення суду першої інстанції скасовано та прийнято нове, яким адміністративний позов ДП «Видавництво і друкарня «Таврида» задоволено. Визнано протиправним та скасовано рішення Управління ПФУ від 13 березня 2009 р. № 325 про застосування фінансових санкцій у розмірі 60 129 грн 32 коп. та нарахування пені в сумі 17 449 грн 64 коп.

У касаційній скарзі Управління ПФУ, посилаючись на порушення судом апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права, просить скасувати рішення апеляційного суду та залишити в силі рішення окружного адміністративного суду.

Колегія суддів вважає, що касаційна скарга задоволенню не підлягає на таких підставах.

З матеріалів справи вбачається, що в заяві за нововиявленими обставинами позивач посилається на постанову Окружного адміністративного суду

АРК від 16 грудня 2008 р. у справі № 2а-3197/08/8/0170, яку залишено без змін ухвалою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 23 липня 2009 р.

Згідно з частинами 2, 3 ст. 245 КАСУ підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є:

1) істотні для справи обставини, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи;

2) встановлення вироком суду, що набрав законної сили, завідомо неправдивих показань свідка, завідомо неправильного висновку експерта, завідомо неправильного перекладу, фальшивості документів або речових доказів, що потягли за собою ухвалення незаконного або необґрунтованого рішення;

3) встановлення вироком суду, що набрав законної сили, вини судді у вчиненні злочину, внаслідок якого було ухвалено незаконне або необґрунтоване рішення;

4) скасування судового рішення, яке стало підставою для прийняття постанови чи постановлення ухвали, що належить переглянути;

5) встановлення Конституційним Судом України неконституційності закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконано.

Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами в разі прийняття нових законів, інших нормативно-правових актів, якими скасовано закони та інші нормативно-правові акти, що діяли на час розгляду справи, не допускається, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність фізичної особи.

Відповідно до ч. 1 ст. 249 КАСУ заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами подається до суду тієї інстанції, який першим допустив помилку при вирішенні справи внаслідок незнання про існування цієї обставини.

За приписами п. 4 ч. 2 ст. 248 вказаного Кодексу у заяві про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами зазначаються обставини, що могли вплинути на судові рішення, але не були відомі та не могли бути відомі суду та особі, яка звертається із заявою, під час вирішення справи.

Із змісту цих норм Кодексу випливає, що необхідними сукупними ознаками обставин, за яких їх можна вважати нововиявленими, є, по-перше, їх наявність на час вирішення адміністративної справи, по-друге, те, що ці обставини не були і не могли бути відомі суду та особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи, по-третє, обставини мають бути істотними, тобто такими, що впливають на юридичну оцінку обставин, здійснену судом у судовому рішенні, що переглядається.

Колегія суддів погоджується з висновками суду апеляційної інстанції, що обставина, на яку посилається заявник, а саме постановою Окружного адміні-

стративного суду АРК від 16 грудня 2008 р., яка набрала законної сили 23 липня 2009 р., є нововиявленою обставиною, має значення для розгляду цього спору та відповідає передбаченим ч. 2 ст. 245 КАСУ вимогам.

Постановою Окружного адміністративного суду АРК від 16 грудня 2008 р., яку залишено без змін ухвалою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 23 липня 2009 р., позов ДП «Видавництво і друкарня «Таврида» до Управління ПФУ про перерозподіл страхових внесків позивача на рахунок погашення рішення від 13 грудня 2007 р. № 1032 задоволено.

В основу постанови покладено висновок суду про те, що дії відповідача щодо самостійної зміни призначення платежів, сплачених позивачем страхових внесків, та погашення заборгованості за рішенням від 13 грудня 2007 р. № 1032 в період незавершеного зведеного виконавчого провадження, відкритого Центральним ВДВС Сімферопольського МУЮ АРК з примусового виконання цього рішення, та в період виконання цього рішення суперечать вимогам Закону України «Про виконавче провадження» і є протиправними.

Відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV (в редакції, чинній на момент здійснення оскаржуваних дій) примусове виконання рішень здійснюють державні виконавці Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, відділів державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в АРК, обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь юстиції, районних, міських (міст обласного значення), районних в містах відділів державної виконавчої служби відповідних управлінь юстиції (далі — державні виконавці).

Частиною 4 цієї ж статті передбачено, що інші органи, установи, організації і посадові особи здійснюють виконавчі дії у випадках, передбачених законом, у тому числі відповідно до ст. 6 цього Закону на вимогу чи за дорученням державного виконавця.

Як встановлено судом апеляційної інстанції і підтверджується матеріалами справи, позивачем надано докази перерозподілу відповідачем коштів, які сплачено за червень 2008 р., на користь погашення фінансових санкцій та пені за рішенням від 13 грудня 2007 р. № 1032. Крім того, встановлено, що передбачене ст. 2 Закону доручення державного виконавця відповідачу не надавалося.

Згідно зі ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч. 1 ст. 72 КАСУ обставини, встановлені судовим рішенням в адміністративній, цивільній або господарській справі, що набрало законної

сили, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Колегія суддів погоджується з висновками суду апеляційної інстанції щодо визнання протиправними дій відповідача з прийняття рішення від 13 березня 2009 р. № 325 про застосування фінансових санкцій та нарахування позивачу пені за несвоєчасну сплату страхових внесків, оскільки на час прийняття цього рішення зведене виконавче провадження, яке відкрито Центральним ВДВС Сімферопольського МУЮ АРК з примусового виконання рішення № 1032, завершено не було.

З огляду на викладене суд апеляційної інстанції правильно врахував наведені обставини та прийняв законне й обгрунтоване рішення про скасування рішення суду першої інстанції та про задоволення позовних вимог.

Доводи касаційної скарги зроблених судом апеляційної інстанції висновків не спростовують.

Відповідно до ч. 2 ст. 224 КАСУ не може бути скасовано судове рішення з мотивів порушення судом норм процесуального права, якщо це не призвело і не могло призвести до неправильного вирішення справи.

Враховуючи викладене, колегія суддів вважає, що підстав для скасування чи зміни оскарженого судового рішення не вбачається.

Керуючись статтями 220, 221, 222, 223, 224, 230 КАСУ, Вищий адміністративний суд України

у х в а л и в:

Касаційну скаргу Управління ПФУ залишити без задоволення, а постанову Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 9 листопада 2010 р. залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, та оскарженню не підлягає.

П О С Т А Н О В А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 27 листопада 2012 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Гаманка О. І. (головуючий), Білуги С. В., Загороднього А. Ф. (судді), розглянувши в порядку письмового провадження касаційну скаргу С. П. С. на постанову Центрального районного суду м. Миколаєва від 3 серпня 2007 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2009 р. у справі за позовом С. П. С. до прокуратури Миколаївської області про захист прав,

В С Т А Н О В И Л А:

У грудні 2006 р. С. П. С. звернувся до суду з позовом до прокуратури Миколаївської області про захист прав. Позивач просив суд визнати проти-правною відмову прокуратури Миколаївської області у виплаті йому грошової допомоги, передбаченої ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру»; зобов'язати відповідача виплатити йому грошову допомогу за 12 повних років у розмірі 34 762 грн; зобов'язати відповідача змінити формулювання звільнення у наказі від 15 грудня 2006 р. № 88/к та доповнити його після слів «ст. 38 КЗпП України» словами «у зв'язку з виходом на пенсію».

Постановою Центрального районного суду м. Миколаєва від 3 серпня 2007 р., яку залишено без змін ухвалою Одеського апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2009 р., в задоволенні позовних вимог відмовлено.

У касаційній скарзі позивач, посилаючись на неправильне застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та процесуального права, просить скасувати зазначені судові рішення та ухвалити нове судове рішення, яким задовольнити позовні вимоги.

Заслухавши суддю-доповідача, розглянувши та обговоривши доводи касаційної скарги, перевіривши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права, правової оцінки обставин у справі в межах, визначених ст. 220 КАСУ, колегія суддів вважає, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню на таких підставах.

Судами першої та апеляційної інстанцій встановлено, що з 1 лютого 1959 р. по 1 грудня 1983 р. С. П. С. проходив службу в органах внутрішніх справ, з якої був звільнений у відставку на підставі п. б ст. 68 Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ, затвердженого постановою Ради Міністрів СРСР від 23 жовтня 1973 р. № 778.

При звільненні з органів внутрішніх справ вихідна допомога позивачу не виплачувалась.

З 2 грудня 1983 р. позивач як пенсіонер органів внутрішніх справ отримував пенсію за вислугу років.

З 4 травня 1994 р. С. П. С. проходив службу в органах прокуратури на посаді прокурора відділу нагляду за виконанням законів спеціальними підрозділами та іншими державними органами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю і корупцією прокуратури Миколаївської області, а з 18 квітня 1996 р. — на посаді старшого прокурора вказаного відділу.

Стаж роботи в органах прокуратури становить 12 років 7 місяців.

З 1 грудня 2006 р. виплату позивачу пенсії, що передбачена Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» припинено у зв'язку з переходом на інший вид пенсії за вислугу років відповідно до ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру».

11 грудня 2006 р. позивач звернувся до прокурора Миколаївської області з рапортом про звільнення з органів прокуратури на пенсію за вислугу років з 15 грудня 2006 р. з виплатою грошової допомоги відповідно до ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру».

15 грудня 2006 р. наказом прокурора Миколаївської області № 88/к старшого прокурора відділу нагляду за додержанням законів спецпідрозділами та іншими установами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю управління нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство прокуратури Миколаївської області, радника юстиції С. П. С. з 15 грудня 2006 р. звільнено за власним бажанням на підставі ст. 38 КЗпПУ.

Однак при звільненні з органів прокуратури грошову допомогу, що передбачена ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру», позивачу виплачено не було з посиланням на відсутність підстав для її виплати.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог, суди попередніх інстанцій керувалися тим, що відповідач діяв на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Між тим з такими висновками судів погодитися не можна.

Відповідно до ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 р. № 789-ХІІ (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) прокурорам і слідчим у разі виходу на пенсію за вислугою років чи по інвалідності виплачується грошова допомога без сплати податку у розмірі місячного заробітку, з якого обчислена пенсія, за кожен повний рік роботи прокурором, слідчим прокуратури чи на посадах у науково-навчальних закладах прокуратури.

Зі змісту вказаної норми вбачається, що виплата грошової допомоги можлива за умови звільнення працівників з роботи в органах прокуратури у зв'язку з виходом на пенсію за вислугу років чи по інвалідності з урахуванням всього стажу роботи на прокурорських посадах, тобто виплаті такої грошової допомоги повинно передувати як набуття права на пенсію за вислугу років, так і звільнення з органів прокуратури у зв'язку з виходом на пенсію.

Вирішуючи цей спір, колегія суддів керується тим, що С. П. С. набув права на пенсію за вислугу років в органах прокуратури і така була йому нарахована та виплачувалась з 1 грудня 2006 р. відповідно до ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру». При цьому він продовжував працювати, тобто трудові відносини з відповідачем не припинились.

За таких обставин та зважаючи на те, що звільнення позивача у грудні 2006 р. за власним бажанням на підставі ст. 38 КЗпПУ пов'язано саме з виходом його на пенсію, колегія суддів доходить висновку про наявність у позивача права на отримання при звільненні з органів прокуратури грошової допомоги, передбаченої ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру»,

та протиправність відмови суб'єкта владних повноважень у здійсненні її виплати.

Отже, позовні вимоги у цій частині є обґрунтованими і підлягають задоволенню.

Поряд з цим такими, що не ґрунтуються на законі і не підлягають задоволенню, є позовні вимоги С. П. С. щодо зобов'язання відповідача змінити формулювання звільнення у наказі від 15 грудня 2006 р. № 88/к, доповнивши його після слів «ст. 38 КЗпП України» словами «у зв'язку з виходом на пенсію».

Згідно з ч. 1 ст. 38 КЗпПУ працівник має право розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк, попередивши про це власника або уповноважений ним орган письмово за два тижні. У разі коли заява працівника про звільнення з роботи за власним бажанням зумовлена неможливістю продовжувати роботу (переїзд на нове місце проживання; переведення чоловіка або дружини на роботу в іншу місцевість; вступ до навчального закладу; неможливість проживання у даній місцевості, підтверджена медичним висновком; вагітність; догляд за дитиною до досягнення нею чотирнадцятирічного віку або дитиною-інвалідом; догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку або інвалідом I групи; вихід на пенсію; прийняття на роботу за конкурсом, а також з інших поважних причин), власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник.

Таким чином, передбачено можливість звільнення працівника з роботи за власним бажанням та наведено причини, що не є вичерпними, у зв'язку з якими працівник бажає розірвати трудовий договір, укладений на невизначений строк. При цьому обов'язку щодо зазначення при звільненні причини такого звільнення на власника або на уповноважений ним орган законом не покладено.

Незазначення в наказі про звільнення С. П. С. причин, з яких позивач виявив бажання звільнитися з органів прокуратури, не обмежує його прав на отримання грошової допомоги, передбаченої ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру». Виплата такої допомоги безпосередньо не пов'язана з формулюванням у наказі причин подання заяви про звільнення за власним бажанням.

З огляду на те, що у справі не вимагається збирання або проведення додаткової перевірки доказів, обставини справи судами встановлені повно й правильно, але допущено помилку в застосуванні норм матеріального права, суд касаційної інстанції згідно зі ст. 229 КАСУ скасовує рішення судів першої та апеляційної інстанцій і ухвалює нове судове рішення.

Керуючись статтями 220, 222, 223, 229, 230, 232 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а:

Касаційну скаргу С. П. С. задовольнити частково.

Постанову Центрального районного суду м. Миколаєва від 3 серпня 2007 р. та ухвалу Одеського апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2009 р. скасувати.

Ухвалити нове судове рішення.

Позов С. П. С. до прокуратури Миколаївської області про захист прав задовольнити частково.

Визнати протиправною відмову прокуратури Миколаївської області у виплаті С. П. С. грошової допомоги, передбаченої ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру».

Зобов'язати прокуратуру Миколаївської області виплатити С. П. С. грошову допомогу, передбачену ч. 15 ст. 50-1 Закону України «Про прокуратуру», у розмірі місячного заробітку, з якого обчислена пенсія, за кожен повний рік роботи прокурором.

В іншій частині позовних вимог відмовити.

Постанова оскарженню не підлягає.

ПОСТАНОВА ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ *від 4 грудня 2012 р.*

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Гаманка О. І. (головуючий), Білуги С. В., Завгороднього А. Ф. (судді), за участю представника відповідача Л. А. М., розглянувши в судовому засіданні касаційну скаргу Б. П. О. на постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. та касаційну скаргу Верховної Ради України в частині оскарження постанови Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. у справі за позовом Б. П. О. до Верховної Ради України, Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя, третя особа — Президент України, про визнання протиправною та скасування пропозиції і постанови, поновлення на посаді,

в с т а н о в и л а:

У березні 2007 р. Б. П. О. звернувся до суду з позовом до Верховної Ради України, Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя, третя особа — Президент України, про визнання протиправною та скасування пропозиції Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя від 7 лютого 2007 р. про рекомендацію щодо звільнення його з посади судді Петропавлівського районного суду за порушення присяги, визнання протиправною та скасування постанови Верховної Ради України від 8 лютого 2007 р. № 627-V в частині звільнення його з посади судді

Петропавлівського районного суду за порушення присяги, поновлення його на посади судді Петропавлівського районного суду та на посаді голови цього суду.

Постановою Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 6 жовтня 2009 р. в задоволенні позовних вимог відмовлено.

Постановою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. скасовано постанову Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 6 жовтня 2009 р., позовні вимоги задоволено частково. Визнано протиправною та скасовано пропозицію Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя від 7 лютого 2007 р. про звільнення Б. П. О. з посади судді за порушення присяги. Визнано протиправною та скасовано постанову Верховної Ради України від 8 лютого 2007 р. № 627-V про звільнення Б. П. О. з посади судді за порушення присяги. Поновлено Б. П. О. на посаді судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області з 8 лютого 2007 р. В іншій частині позовні вимоги залишено без задоволення. Постанову суду в частині поновлення позивача на посаді судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області допущено до негайного виконання.

У касаційній скарзі позивач, посилаючись на неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального та процесуального права, просить змінити рішення суду апеляційної інстанції в частині залишення без задоволення позовних вимог, задовольнивши усі його позовні вимоги.

Відповідач у поданій касаційній скарзі, посилаючись на неправильне застосування апеляційним судом норм матеріального та процесуального права, просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції, а рішення суду першої інстанції залишити в силі.

Заслухавши суддю-доповідача, розглянувши та обговоривши доводи касаційних скарг, перевіривши правильність застосування судами норм матеріального та процесуального права, правової оцінки обставин у справі в межах, визначених ст. 220 КАСУ, колегія суддів вважає, що касаційні скарги підлягають частковому задоволенню на таких підставах.

Судами першої та апеляційної інстанцій встановлено, що в листопаді 1992 р. рішенням сесії Дніпропетровської обласної ради народних депутатів Б. П. О. був обраний суддею Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області.

Указом Президента України від 18 лютого 1998 р. № 133/98 позивач призначений головою Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області.

Постановою Верховної Ради України від 5 червня 2003 р. № 957-IV Б. П. О. обраний на посаду судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області безстроково.

У червні 2004 р. Указом Президента України позивач призначений головою Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області.

11 січня 2007 р. Вищою радою юстиції внесено подання до Верховної Ради України про звільнення позивача з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області за порушення присяги судді.

7 лютого 2007 р. Комітет Верховної Ради України з питань правосуддя, розглянувши подання Вищої ради юстиції, рекомендував Верховній Раді України звільнити зазначених у проекті постанови суддів, в тому числі і Б. П. О., з посад відповідно до вказаного подання.

Постановою Верховної Ради України від 8 лютого 2007 р. № 627-V Б. П. О. звільнено з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області у зв'язку з порушенням присяги судді.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог, суд першої інстанції керувався тим, що при звільненні позивача з посади судді відповідач (Верховна Рада України) діяв у межах повноважень та відповідно до вимог Конституції України, законів України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України», «Про судоустрій України», «Про статус суддів».

При цьому суд першої інстанції дійшов висновку про те, що Комітет Верховної Ради України з питань правосуддя не є суб'єктом владних повноважень і не може бути відповідачем у цій справі, а його рішення не може бути предметом судового розгляду в адміністративних судах, що є підставою для закриття провадження у справі в частині вимог, заявлених позивачем до Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя.

Вирішуючи спір, суд апеляційної інстанції взяв до уваги постанову Вищого адміністративного суду України від 27 квітня 2011 р., якою було скасовано рішення Вищої ради юстиції «Про прийняття подання про звільнення Б. П. О. з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області за порушення присяги» від 15 листопада 2006 р. № 572, і дійшов висновку про недотримання порядку звільнення позивача з посади судді.

Крім цього, суд апеляційної інстанції, задовольняючи позовні вимоги частково, керувався тим, що у Комітеті Верховної Ради України з питань правосуддя не було законних підстав розглядати подання про звільнення позивача за порушення присяги у його відсутність.

Колегія суддів частково погоджується з такими висновками суддів.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 КАСУ завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень,

шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ.

Пунктом 1 ч. 1 ст. 3 КАСУ передбачено, що справа адміністративної юрисдикції (далі — адміністративна справа) — переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні управлінські функції на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

Суб'єкт владних повноважень — орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень (п. 7 ч. 1 ст. 3 КАСУ).

Відповідно до ч. 1 ст. 17 КАСУ юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій, а також у зв'язку з публічним формуванням суб'єкта владних повноважень шляхом виборів або референдуму.

Як вбачається з матеріалів справи, Б. П. О., крім вимог до Верховної Ради України, заявляє позовні вимоги і до Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя в частині визнання протиправною та скасування пропозиції Комітету від 7 лютого 2007 р. щодо рекомендації про звільнення його з посади судді за порушення присяги.

Статтею 89 Конституції України передбачено, що Верховна Рада України затверджує перелік комітетів Верховної Ради України, обирає голів цих комітетів.

Комітети Верховної Ради України здійснюють законопроектну роботу, готують і попередньо розглядають питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України.

Правовий статус комітетів Верховної Ради України, їх функції та організаційні основи діяльності визначені Законом України «Про комітети Верховної Ради України» від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР.

Згідно зі ст. 1 цього Закону комітет Верховної Ради України — орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій. Комітет відповідальний перед Верховною Радою України і підзвітний їй.

Отже, згідно з цим Законом та ст. 89 Конституції України комітети Верховної Ради України не є органами державної влади, а їх рішення, висновки та рекомендації мають для Верховної Ради України не обов'язковий, а лише дорадчий характер. За своїм конституційним статусом комітети

є органами, які забезпечують здійснення парламентом його повноважень. У комітетів Верховної Ради України відсутні владні управлінські функції, які належать лише самій Верховній Раді України.

Враховуючи викладене, колегія суддів доходить висновку, що комітети не є самостійними суб'єктами владних повноважень, рішення, дії, бездіяльність яких можуть бути оскаржені в порядку адміністративного судочинства.

Пунктом 1 ч. 1 ст. 157 КАСУ визначено, що суд закриває провадження у справі, якщо справу не належить розглядати в порядку адміністративного судочинства.

Згідно з положеннями ст. 228 КАСУ суд касаційної інстанції скасовує судові рішення в касаційному порядку і закриває провадження у справі з підстав, встановлених ст. 157 цього Кодексу

Таким чином, рішення судів попередніх інстанцій в частині вирішення спору про визнання протиправною та скасування пропозиції Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя від 7 лютого 2007 р. щодо звільнення Б. П. О. з посади судді за порушення присяги підлягають скасуванню, а провадження у справі в цій частині позовних вимог — закриттю.

Відповідно до п. 5 ч. 5 ст. 126 Конституції України суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі порушення суддею присяги.

Звільнення Верховною Радою України з посади судді, який обіймає посаду судді безстроково на час виникнення спірних правовідносин було врегульовано Законом України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» від 18 березня 2004 р. № 1625-IV.

Статтею 3 зазначеного Закону передбачено порядок звільнення з посади судді, обраного безстроково.

Так, звільнення з посади судді, обраного безстроково, відбувається в такому порядку: 1) ініціювання перед Вищою радою юстиції питання про звільнення з посади судді в порядку, передбаченому ст. 17 цього Закону; 2) розгляд питання Вищою радою юстиції та прийняття рішення щодо внесення подання до Верховної Ради України про звільнення судді, обраного безстроково; 3) подання Вищої ради юстиції до Верховної Ради України матеріалів про звільнення судді, обраного безстроково; 4) розгляд подання Вищої ради юстиції відповідним Комітетом Верховної Ради України і прийняття рішення по суті цього подання; 5) розгляд подання Вищої ради юстиції та висновку Комітету Верховної Ради України на пленарному засіданні Верховної Ради України і прийняття Верховною Радою України рішення стосовно звільнення судді з посади.

Згідно зі ст. 16 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» суддя, обра-

ний безстроково, звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Вищої ради юстиції у випадках, передбачених ч. 5 ст. 126 Конституції України.

Таким чином, звільненню Верховною Радою України з посади судді, обраного безстроково, за порушення присяги передуює подання Вищої ради юстиції, прийняте за результатами розгляду питання Вищою радою юстиції та прийняття рішення щодо внесення подання до Верховної Ради України про звільнення судді, обраного безстроково.

Як встановлено судом апеляційної інстанції та вбачається з матеріалів справи, постановою Вищого адміністративного суду України від 27 квітня 2011 р. було скасовано постанову Юр'ївського районного суду Дніпропетровської області від 20 березня 2008 р. та ухвалу Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 30 вересня 2008 р. у справі за позовом Б. П. О. до Вищої ради юстиції, голови Вищої ради юстиції про визнання протиправними дій члена Вищої ради юстиції І. Л. П., визнання протиправним та скасування рішення Вищої ради юстиції від 15 листопада 2006 р., відшкодування моральної шкоди. Позов задоволено частково. Рішення Вищої ради юстиції «Про прийняття подання про звільнення Б. П. О. з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області за порушення присяги» від 15 листопада 2006 р. № 572 скасовано.

Відповідно до ч. 1 ст. 72 КАСУ обставини, встановлені судовим рішенням в адміністративній, цивільній або господарській справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Постанова Вищого адміністративного суду України від 27 квітня 2011 р. на час розгляду справи в суді апеляційної інстанції набрала законної сили і судом не перевіряються обставини, які були встановлені зазначеною постановою в іншій адміністративній справі, зокрема щодо наявності підстав для скасування акта Вищої ради юстиції від 15 листопада 2006 р. № 572.

З огляду на скасування рішення, що передувало прийняттю оскаржуваної у цій справі постанови Верховної Ради України, яка є похідною від вказаного вище рішення Вищої ради юстиції, колегія суддів погоджується з висновком суду апеляційної інстанції щодо неможливості визнання правомірним звільнення позивача з посади судді.

Крім цього, правильним є висновок суду апеляційної інстанції про те, що при звільненні позивача порушено вимоги ст. 20 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України», якою передбачено порядок розгляду Комітетом Верховної Ради України питання про звільнення з посади судді, обраного безстроково.

Згідно з ч. 2 ст. 20 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» участь

судді, обраного безстроково, стосовно якого розглядається подання про звільнення його з посади, у засіданні Комітету Верховної Ради України є обов'язковою, крім випадків, зазначених у пунктах 2, 3, 6, 7, 8 і 9 ч. 5 ст. 126 Конституції України.

Частиною 3 цієї статті передбачено, що у разі повторної неявки без поважних причин судді, стосовно якого розглядається подання про звільнення його з посади, з установами Комітетом Верховної Ради України факту отримання цією особою повідомлення про час і місце засідання розгляд питання щодо цього судді проводиться за його відсутності. Комітет Верховної Ради України надає оцінку поважності причин неявки.

Отже, участь судді, обраного безстроково і стосовно якого розглядається подання про звільнення з посади за порушення присяги, у засіданні Комітету Верховної Ради України є обов'язковою. І лише у разі повторної неявки такого судді без поважних причин, розгляд питання Комітетом Верховної Ради України щодо цього судді проводиться за його відсутності, а Комітет надає оцінку поважності причин неявки.

Оскільки на засідання Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя 7 лютого 2007 р., яке відносно питання звільнення позивача провадилося вперше, Б. П. О. не з'явився у зв'язку з перебуванням на стаціонарному лікуванні, про що Комітету було відомо, то підстави для розгляду подання про його звільнення з посади судді за порушення присяги у Комітеті Верховної Ради України з питань правосуддя були відсутні.

Частиною 2 ст. 22, частинами 1 та 2 ст. 23 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» встановлено порядок запрошення осіб для розгляду питання про звільнення судді, обраного безстроково, та порядок розгляду цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Відповідно до вказаних норм Закону присутність судді на пленарному засіданні Верховної Ради України при розгляді питання про його звільнення з підстав, передбачених п. 5 ч. 5 ст. 126 Конституції України, є обов'язковою. Неявка на засідання не є перешкодою для вирішення питання по суті. Кожна кандидатура для звільнення з посади судді, обраного безстроково, персонально представляється на пленарному засіданні Верховної Ради України представником Комітету Верховної Ради України. У разі якщо суддя не згоден з поданням про звільнення, його пояснення заслуховуються обов'язково.

Таким чином, присутність судді на засіданні Верховної Ради України є обов'язковою, а тому повинна бути забезпечена шляхом своєчасного повідомлення.

При розгляді справи в судах попередніх інстанцій встановлено та не заперечувалось відповідачем те, що про дату і час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України 8 лютого 2007 р. питання про звільнення з

посади судді позивача було повідомлено через канцелярію місцевого суду одразу по закінченню засідання Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя.

Поряд із цим, на засіданні 7 лютого 2007 р. члени Комітету були проінформовані щодо причин неявки Б. П. О. листом з місцевого Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області про перебування позивача на стаціонарному лікуванні в Дніпропетровській обласній клінічній психіатричній лікарні.

Таким чином, Б. П. О. не мав фізичної можливості та за станом здоров'я бути присутнім 8 лютого 2007 р. на пленарному засіданні Верховної Ради України, у зв'язку з чим був позбавлений можливості надати свої пояснення і заперечення проти звільнення з посади судді.

Отже, при вирішенні Верховною Радою України питання стосовно Б. П. О. не забезпечена важлива процедурна гарантія щодо права судді бути присутнім на пленарному засіданні Верховної Ради України і надавати свої пояснення.

З огляду на викладене колегія суддів погоджується з висновком суду попередньої інстанції про наявність правових підстав для задоволення позовних вимог Б. П. О. в частині визнання протиправною та скасування постанови Верховної Ради України від 8 лютого 2007 р. № 627-V в частині звільнення його з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області за порушення присяги та у зв'язку з цим — в частині щодо поновлення на посаді судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області.

Разом із цим, відмовляючи в задоволенні позову в частині поновлення позивача на посаді голови Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області, апеляційний суд правильно керувався тим, що на момент розгляду цієї справи в апеляційному порядку законодавством (ч. 2 ст. 20 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI, що набрав чинності 30 липня 2010 р.) встановлено інший порядок призначення голів місцевих судів, відмінний від порядку, згідно з яким позивач був призначений на таку адміністративну посаду.

До того ж Указ Президента України, яким Б. П. О. призначено на посаду голови Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області, не є предметом розгляду у цій справі, протиправним він не визнавався і не скасовувався.

Відповідно до ст. 225 КАСУ суд касаційної інстанції має право змінити судові рішення, якщо у справі немає необхідності досліджувати нові докази або встановлювати обставини, а судові рішення, яке змінюється, є помилковим тільки в частині.

За таких обставин колегія суддів Вищого адміністративного суду України доходить висновку про зміну судового рішення суду апеляційної інстанції.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 225, 228, 230, 232 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а:

Касаційну скаргу Б. П. О. на постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. та касаційну скаргу Верховної Ради України в частині оскарження постанови Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. задовольнити частково.

Постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. та постанову Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 6 жовтня 2009 р. в частині позовних вимог про визнання протиправною та скасування пропозиції Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя від 7 лютого 2007 р. про рекомендацію щодо звільнення Б. П. О. з посади судді Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області за порушення присяги скасувати, а провадження у цій частині закрити.

В решті постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 16 червня 2011 р. залишити без змін.

Постанова оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А

ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

від 13 грудня 2012 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: Бутенка В. І. (доповідач), Лиски Т. О., Пасічник С. С. (судді), провівши в порядку касаційного провадження попередній розгляд адміністративної справи за позовом ПП «ТВКом» до Управління ПФУ в Центральному районі м. Миколаєва (далі — Управління ПФУ), третя особа — Управління Державного казначейства України в Миколаївській області, про скасування вимоги,

в с т а н о в и в:

У листопаді 2008 р. ПП «ТВКом» звернулося до суду з вказаним позовом, у якому, після уточнення позовних вимог, просило визнати неправомірною та скасувати вимогу Управління ПФУ про стягнення боргу в сумі 31 538 грн 82 коп., у тому числі недоїмки в сумі 28 701 грн 05 коп., фінансової санкції в розмірі 1 638 грн 15 коп. та пені в сумі 1 199 грн 62 коп.

В обґрунтування позову зазначено, що цю вимогу прийнято відповідачем з порушенням норм чинного законодавства України, оскільки не враховано того, що заборгованість утворилася внаслідок неперерахування Управлінням

Державного казначейства України в Миколаївській області на рахунки Управління ПФУ 42 % від суми єдиного податку, сплаченого позивачем до бюджету у грудні 2004 р.

Постановою Миколаївського окружного адміністративного суду від 25 жовтня 2010 р. позовні вимоги задоволено. Визнано неправомірною та скасовано вимогу Управління ПФУ від 16 липня 2010 р. № Ю-84/16 на суму 31 583 грн 82 коп.

Постановою Одеського апеляційного адміністративного суду від 13 жовтня 2011 р. це рішення скасовано та прийнято нову постанову, якою в задоволенні вказаного позову відмовлено.

В касаційній скарзі позивач просить скасувати вказане рішення суду апеляційної інстанції з підстав порушення норм матеріального і процесуального права та залишити в силі рішення суду першої інстанції.

Колегія суддів вважає, що касаційна скарга не підлягає задоволенню на таких підставах.

Відповідно до ст. 2 КАСУ завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

До адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження.

Відносини, що виникають між суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, регулюються приписами Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі — Закон) (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин). Дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на ці відносини лише у випадках, передбачених цим Законом, або в частині, що не суперечить цьому Закону.

Пунктом 1 ст. 11 Закону передбачено, що загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню підлягають громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, створених відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах цих підприємств та організацій, в об'єднаннях громадян, у фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності та інших осіб (вклю-

чаючи юридичних та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент) на умовах трудового договору (контракту) або працюють на інших умовах, передбачених законодавством.

Згідно з п. 1 ст. 14 Закону страхувальниками зазначених осіб є їх роботодавці, які відповідно до ч. 1 ст. 15 цього Закону належать до платників страхових внесків і зобов'язані на підставі п. 6 ч. 2 ст. 17 того самого Закону нараховувати, обчислювати та сплачувати в установлені строки й у повному обсязі страхові внески.

У ст. 18 Закону зазначено, що страхові внески є цільовим загальнообов'язковим платежем, який справляється на всій території України в порядку, встановленому цим Законом; вони не включаються до складу податків, інших обов'язкових платежів, що складають систему оподаткування, на ці внески не поширюється податкове законодавство; іншим законодавством не можуть встановлюватися пільги з нарахування та сплати страхових внесків або звільнення від їх сплати.

Ставки, механізм справляння та пільги щодо сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування встановлені Законом України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР, яким, як і Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», не передбачено такої пільги, як звільнення від сплати цього збору для суб'єктів підприємницької діяльності, котрі перейшли на спрощену систему оподаткування.

Згідно з п. 16 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону до приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони України та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить йому. Положення ст. 6 Указу «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 3 липня 1998 р. № 727/98, які регламентують звільнення суб'єктів малого підприємництва, що сплачують єдиний податок, від збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, суперечать Закону, а отже, не підлягають застосуванню.

Відповідно до частин 1, 2 ст. 106 Закону у разі виявлення своєчасно не сплачених сум страхових внесків страхувальники зобов'язані самостійно обчислити ці внески і сплатити їх з нарахуванням пені в порядку і розмірах, визначених цією статтею. Суми страхових внесків своєчасно не нараховані та (або) не сплачені страхувальниками у строки, визначені ст. 20 цього Закону, в тому числі обчислені територіальними органами Пенсійного фонду у випадках, передбачених ч. 3 ст. 20 цього Закону, вважаються простроченою заборгованістю із сплати страхових внесків (далі — недоїмка) і стягуються з нарахуванням пені та застосуванням фінансових санкцій.

Згідно з ч. 5 ст. 106 Закону за рахунок сум, що надходять від страхувальника або від державної виконавчої служби в рахунок сплати недоїмки, погашаються суми недоїмки, пені та фінансових санкцій у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі коли страхувальник має несплачену недоїмку, пеню та фінансові санкції і здійснює сплату поточних сум страхових внесків, ці суми зараховуються в рахунок сплати недоїмки, пені та фінансових санкцій.

Відповідно до п. 2 ч. 9 ст. 106 Закону за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) страхувальниками страхових внесків, у тому числі донарахованих страхувальниками або територіальними органами Пенсійного фонду, накладається штраф залежно від строку затримки платежу. Одночасно на суми своєчасно не сплачених (не перерахованих) страхових внесків і фінансових санкцій нараховується пеня в розмірі 0,1 % зазначених сум коштів, розрахована за кожний день прострочення платежу.

Аналізуючи наведені правові норми, колегія суддів дійшла висновку, що страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування не входять до системи оподаткування, на них не поширюється податкове законодавство, а іншим законодавством не встановлені пільги з нарахування та сплати цих внесків або звільнення від їх сплати. Отже, обов'язок сплачувати страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування осіб, які працюють у суб'єктів підприємницької діяльності — платників єдиного податку, не залежить від статусу платника податку.

Як встановлено судом апеляційної інстанції, в результаті неодноразового допущення фактів несвоєчасної сплати ПП «ТВКом» страхових внесків до пенсійного фонду за період з 21 грудня 2009 р. по 7 квітня 2010 р. виникла недоїмка. На підставі цього Управлінням ПФУ винесено вимогу сплати боргу від 16 липня 2010 р. № Ю-84/16.

З огляду на зазначене оскаржувана вимога виникла в результаті порушень сплати страхових внесків за період з 21 грудня 2009 р. по 7 квітня 2010 р., а тому колегія суддів погоджується з висновками суду апеляційної інстанції що дії УПФ України в Центральному районі по зарахуванню сплачених страхових внесків за минулий період та вимога сплати заборгованості по страхових внесках є правомірними.

Доводи позивачів щодо виникнення заборгованості внаслідок неперерахування Держказначейством 42 % від суми єдиного податку, сплаченого позивачем до бюджету у грудні 2004 р., не можуть заслуговувати на увагу, оскільки, як встановлено апеляційним судом, ними не доведено та не надано суду належних і допустимих доказів на підтвердження цих доводів.

Згідно з ч. 2 ст. 138 КАСУ предметом доказування є обставини, якими обґрунтовуються позовні вимоги чи заперечення або які мають інше значен-

ня для вирішення справи (причини пропущення строку для звернення до суду тощо) та які належить встановити при ухваленні судового рішення у справі.

Відповідно до ч. 1 ст. 71 КАСУ кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 72 цього Кодексу.

Згідно з п. 4 ст. 70 КАСУ обставини, які за законом повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору.

Частиною 2 ст. 71 КАСУ передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Відповідно до ч. 2 ст. 224 КАСУ не може бути скасовано судове рішення з мотивів порушення судом норм процесуального права, якщо це не призвело і не могло призвести до неправильного вирішення справи.

Враховуючи наведене, колегія суддів вважає, що суд апеляційної інстанції прийняв законне і обґрунтоване рішення про відмову у задоволенні позовних вимог ПП «ТВКом», а тому підстав для його скасування чи зміни не вбачається.

Доводи касаційної скарги зроблених судом апеляційної інстанції висновків не спростовують.

Керуючись статтями 220, 220-1, 221, 223, 224, 230 КАСУ, Вищий господарський суд України

у х в а л и в:

Касаційну скаргу ПП «ТВКом» залишити без задоволення, а постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 13 жовтня 2011 р. залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, та оскарженню не підлягає.

У Х В А Л А
ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
від 24 січня 2013 р.

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України у складі: Головчук С. В. (головуючий, суддя-доповідач), Іваненко Я. Л., Черпака Ю. К. (судді), розглянувши у порядку письмового провадження касаційну скаргу голови Житомирської міської ради Ш. В. Т. та Житомирської міської ради на

постанову Богунського районного суду м. Житомира від 5 березня 2009 р., постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 22 лютого 2010 р. та касаційну скаргу К. М. О. на постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 22 лютого 2010 р. у справі за позовом К. М. О. до Житомирської міської ради, голови Житомирської міської ради Ш. В. Т. про поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу,

в с т а н о в и л а :

У березні 2007 р. К. М. О. звернулася до суду з позовом про скасування розпорядження голови Житомирської міської ради щодо звільнення з посади, поновлення на роботі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу та відшкодування моральної шкоди. В обґрунтування позовних вимог позивачка зазначала, що перебувала на публічній службі в органах місцевого самоврядування — Житомирській міській раді на посаді начальника управління промисловості, підприємства та розвитку місцевого господарства Житомирської міської ради (далі — Управління) з 25 лютого 2003 р. Розпорядженням Житомирського міського голови від 27 лютого 2007 р. № 113 її звільнено з посади на підставі п. 1 ст. 40 КЗпПУ (у зв'язку з ліквідацією). Вважала звільнення незаконним, оскільки фактично відбулася не ліквідація, а реорганізація Управління в департамент економічного розвитку і департамент підприємництва, до яких перейшли функції ліквідованого Управління. Всупереч вимогам закону їй не запропоновано жодної вакантної посади у новостворених структурах, яка відповідає її кваліфікації. Вважаючи своє звільнення незаконним, К. М. О. просила суд задовольнити позовні вимоги.

Постановою Богунського районного суду м. Житомира від 5 березня 2009 р. позов задоволено частково. Скасовано розпорядження Житомирського міського голови від 27 лютого 2007 р. № 113 щодо звільнення К. М. О. та поновлено позивачку на посаді начальника Управління з 27 лютого 2007 р. Стягнуто з Житомирської міської ради на користь позивачки середній заробіток за час вимушеного прогулу з 27 лютого 2007 р. по 4 червня 2007 р. в сумі 7 789 грн 68 коп. та відшкодовано моральну шкоду в розмірі 2 000 грн.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 22 лютого 2010 р. скасовано постанову суду першої інстанції в частині поновлення К. М. О. на посаді начальника Управління з 27 лютого 2007 р. В іншій частині постанову Богунського районного суду м. Житомира від 5 березня 2009 р. залишено без змін.

У касаційній скарзі голова Житомирської міської ради Ш. В. Т. та Житомирська міська рада порушують питання про скасування рішень судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалення нового рішення про відмову у задоволенні позовних вимог. Вказують, що судами порушено норми матері-

ального та процесуального права, зокрема вважають, що суди не взяли до уваги доводи про ліквідацію Управління без правонаступництва, не враховували, що позивачу пропонувалось пройти конкурсний відбір на посади в новостворених департаментах, проте заяву про участь у конкурсі позивачка не подавала. Вважають, що суди безпідставно задовольнили позовні вимоги про відшкодування моральної шкоди.

У своїй касаційній скарзі К. М. О. просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції. Вказує на порушення норм матеріального та процесуального права, оскільки скасовуючи постанову суду першої інстанції в частині поновлення її на посаді, апеляційний суд не врахував, що без конкурсного відбору або стажування можуть прийматися до новостворених органів державні службовці, які перебувають на відповідних посадах, в тому числі в тих органах влади, що ліквідуються.

Перевіривши доводи касаційних скарг, матеріали справи, правильність застосування норм матеріального та процесуального права, колегія суддів вважає, що касаційні скарги підлягають частковому задоволенню на таких підставах.

Судами встановлено, що К. М. О. працювала на посаді начальника Управління з 25 лютого 2003 р.

Відповідно до Конституції України (п. 15 ч. 1 ст. 92, ч. 3 ст. 141, ст. 146) засади місцевого самоврядування, питання формування, діяльності та відповідальності органів місцевого самоврядування, зокрема статус виконавчих органів ради та їх повноваження, порядок утворення, реорганізації, ліквідації, визначаються законом.

Згідно із ч. 1 ст. 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі — Закон) виконавчими органами сільських, селищних, міських рад є їх виконавчі комітети, а також відділи, управління та інші створені радами виконавчі органи.

Відділи, управління та інші виконавчі органи ради є її виконавчими органами галузевої та функціональної компетенції, підзвітними і підконтрольними раді, яка їх утворила, підпорядкованими її виконавчому комітету, а також сільському, селищному, міському голові. Керівники відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради призначаються на посаду і звільняються з посади сільським, селищним, міським головою одноособово (ст. 54 Закону).

Рішенням Житомирської міської ради від 30 листопада 2006 р. № 131 затверджено нову структуру та загальну чисельність виконавчих органів міської ради, а саме: ліквідовано існуючі управління та відділи, зокрема управління промисловості, підприємства та розвитку місцевого господарства, що мало статус юридичної особи, та утворено нові виконавчі органи Житомирської міської ради, в тому числі департамент економічного розвитку і департамент підприємництва.

Аналізуючи основні завдання та функції, які покладалися на управління промисловості, підприємства та розвитку місцевого господарства Житомирської міської ради та на новоутворені департаменти, суд першої інстанції обґрунтовано встановив, що фактично відбулося розмежування повноважень раніше існуючого управління як структури міської ради та утворені нові департаменти: економічного розвитку та підприємництва.

При цьому скорочення численності працівників не відбулося, а навпаки збільшилася загальна штатна кількість працівників. Новоутворені структурні підрозділи Житомирської міської ради, зокрема названі департаменти, згідно зі штатними розписами очолюють директори.

На виконання зазначеного рішення розпорядженням голови Житомирської міської ради від 27 лютого 2007 р. № 113 позивачку звільнено із зазначеної посади на підставі п. 1 ст. 40 КЗпПУ у зв'язку з ліквідацією Управління.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 40 КЗпПУ трудовий договір, укладений на невизначений строк, а також строковий трудовий договір до закінчення строку його чинності можуть бути розірвані власником або уповноваженим ним органом лише у випадку змін в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідації, реорганізації, банкрутства або перепрофілювання підприємства, установи, організації, скорочення чисельності або штату працівників.

Згідно з частинами 2 та 3 ст. 36 КЗпПУ зміна підпорядкованості підприємства, установи, організації не припиняє дії трудового договору. У разі зміни власника підприємства, а також у разі його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) дія трудового договору працівника продовжується. Припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого органу можливе лише у разі скорочення чисельності або штату працівників.

Положеннями ч. 2 ст. 40 КЗпПУ передбачено, що звільнення з підстав, зазначених у пунктах 1, 2 і 6 цієї статті, допускається, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу.

Встановлена законодавством можливість ліквідації державної установи (організації) з одночасним створенням іншої, яка буде виконувати повноваження (завдання) установи, що ліквідується, не виключає, а передбачає зобов'язання роботодавця (держави) по працевлаштуванню працівників ліквідованої установи.

Це зобов'язання Житомирська міська рада не виконала, а отже, у зв'язку з відсутністю юридичного факту (змін в організації виробництва і праці), який є підставою для звільнення працівника відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 40 КЗпПУ, трудові гарантії позивачки було порушено.

Згідно зі ст. 7 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування визначається Конституцією України, законами України «Про місцеве само-

врядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», цим та іншими законами України. На посадових осіб місцевого самоврядування поширюється дія законодавства України про працю з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

За змістом ст. 20 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» спеціальні підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування встановлені цією нормою закону, а КЗпПУ — загальні.

Колегія суддів погоджується з висновками суду першої інстанції, що в порушення вимог ч. 2 ст. 49-2 КЗпПУ відповідач одночасно з попередженням про звільнення не запропонував позивачу іншу роботу, хоча вакансії були.

Таким чином, висновок судів про незаконність звільнення К. М. О. ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права.

Крім того, судом першої інстанції перевірялись доводи відповідачів щодо відмови К. М. О. взяти участь у конкурсі на заміщення вакантних посад та їм дана належна оцінка. Відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» дія Закону України «Про державну службу» поширюється на органи і посадових осіб місцевого самоврядування в частині, що не суперечить Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», цьому Закону та іншим законам України, що регулюють діяльність місцевого самоврядування. Тому суд першої інстанції обґрунтовано застосував положення постанови КМУ від 17 червня 1994 р. № 423, яка узгоджується із ст. 10 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та передбачає у разі необхідності, за згодою сторін, переведення посадової особи місцевого самоврядування на рівнозначну чи нижчу посаду або посаду радника чи консультанта без конкурсного відбору. Отже, ці доводи на правильність рішення суду першої інстанції не впливають.

Відповідно до положень ст. 244-2 КАСУ рішення Верховного Суду України, прийняте за результатами розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить зазначені норми права, та для всіх судів України. Суди зобов'язані привести свою судову практику у відповідність з рішенням Верховного Суду України.

Правова позиція, висловлена у цій справі, узгоджується з Постановою колегії суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України від 16 жовтня 2012 р. у справі за позовом Особи до державної виконавчої служби Харківської області, Головного управління юстиції Харківської області) про визнання незаконним та скасування наказу.

Верховний Суд України у зазначеній справі погодився з рішенням суду першої інстанції, яким зобов'язано відповідача, який не приймав наказу про звільнення позивача з роботи, скасувати зазначений наказ, зобов'язано цього ж відповідача винести наказ не про поновлення, а про прийняття позивача на посаду шляхом переведення в іншу установу.

Тобто Верховним Судом України визначена правова позиція, яка полягає у тому, що при ліквідації державної установи публічного права на іншу державну установу, якій передано функції ліквідованої установи і яка є фактичним правонаступником цієї установи, переходять усі обов'язки ліквідованої установи щодо працевлаштування звільнених працівників ліквідованої установи та відшкодування усіх витрат, пов'язаних з незаконним звільненням працівника.

Тому у частині поновлення позивача на посаді начальника управління промисловості, підприємництва та розвитку місцевого господарства Житомирської міської ради слід зазначити таке.

Відповідно до ч. 1 ст. 235 КЗпПУ у разі звільнення без законної підстави або незаконного переведення на іншу роботу працівник повинен бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір.

Задовольняючи частково позовні вимоги К. М. О., суд першої інстанції ухвалив рішення про поновлення позивача у ліквідованій установі.

Скасовуючи постанову суду першої інстанції у частині поновлення К. М. О. на службі, суд апеляційної інстанції помилково вважав, що позивачка не має права вимагати поновлення на новоутвореному підприємстві, оскільки не була переведена туди в установленому порядку. Разом із тим, встановивши факт незаконного звільнення К. М. О. та порушення її прав, суд апеляційної інстанції не ухвалив рішення про захист прав індивідуального характеру.

Нормами КАСУ передбачено, що суд, установивши порушення вимог законодавства, має захистити права та охоронювані законом інтереси, самостійно обравши спосіб захисту, який би гарантував дотримання і захист прав, свобод, інтересів від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, коли ці порушення ще не припинені (статті 7, 8, 11, 162 КАСУ).

Враховуючи, що судами першої та апеляційної інстанції встановлено, що при ліквідації державної установи публічного права утворено дві структури Житомирської міської ради, яким передано повноваження ліквідованого Управління, та з урахуванням викладеної позиції Верховного Суду України, колегія суддів дійшла висновку про застосування іншого способу захисту, ніж обраний судом першої інстанції. Суд не може перебирати на себе повноваження того органу, до компетенції якого відноситься вирішення питань щодо прийняття та звільнення особи зі служби. Тому колегія суддів вважає можливим забор'язати голову Житомирської міської ради як керівника органу, до

компетенції якого відповідно до вимог Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» віднесено утворення її виконавчих органів, винести наказ не про поновлення, а про прийняття позивача на керівну посаду, з урахуванням її фаху, шляхом переведення у відповідний департамент, утворений після ліквідації Управління.

Згідно зі ст. 225 КАСУ суд касаційної інстанції має право змінити судові рішення, якщо у справі немає необхідності досліджувати нові докази або встановлювати обставини, а судові рішення, яке змінюється, є помилковим тільки в частині.

Зважаючи на положення статей 235, 237-1 КЗпПУ та зазначені вище обставини, колегія суддів погоджується з висновками судів про наявність правових підстав для задоволення позовних вимог в частині стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу і відшкодування моральної шкоди. Рішення судів у цій частині є обґрунтованим та законним.

Керуючись статтями 220, 221, 223, 225, 231 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а :

Касаційні скарги голови Житомирської міської ради Ш. В. Т., Житомирської міської ради та К. М. О. задовольнити частково.

Скасувати постанову Київського апеляційного адміністративного суду від 22 лютого 2010 р. в частині скасування постанови Богунського районного суду м. Житомира від 5 березня 2009 р. про поновлення К. М. О. на посаді начальника управління промисловості, підприємництва та розвитку місцевого господарства Житомирської міської ради з 27 лютого 2007 р., а постанову Богунського районного суду м. Житомира від 5 березня 2009 р. в цій частині змінити, виклавши резолютивну частину в такій редакції: зобов'язати голову Житомирської міської ради винести наказ про прийняття К. М. О. на посаду керівника шляхом переведення з 27 лютого 2007 р. у відповідний департамент Житомирської міської ради, утворений відповідно до рішення Житомирської міської ради від 30 листопада 2006 р. № 131 після ліквідації управління промисловості, підприємства та розвитку місцевого господарства Житомирської міської ради.

В решті судові рішення залишити без змін.

Постанова набирає законної сили через п'ять днів після направлення її копій особам, які беруть участь у справі, та оскарженню не підлягає.